

F.f.d., dos. BƏNÖVŞƏ GÜLOĞLAN QIZI MƏMMƏDOVA
Azərbaycan Dillər Universiteti
Təlimdə İnnovasiyalar kafedrası
benovshem.m@gmail.com
Bakı, Azərbaycan
Azərbaycan Dillər Universiteti
Rəşid Behbudov küçəsi 134,
AZ1014

**TONİ MORRİSON VƏ ELİS UOKERİN DİL KİMLİYİNDƏ
AFROAMERİKAN İDENTİKLİYİNİN İNKASİ BARƏDƏ (FONETİK
DİALEKTİZMLƏR)**

XÜLASƏ

Məqalədə ingilis və Azərbaycan qadın yazıçılarının dil kimliyi təhlil edilmişdir. Tədqiqat çərçivəsində T. Morrison, E. Uoker, A. Babayeva və Ə. Cəfəzadənin dil kimliyində dialektizmdən istifadə strategiyaları izlənilmişdir.

Toni Morrison və Elis Uokerin yadəcılığında yer alan və onların afroamerikan dil kimliyinin fonetik səviyyədəki təzahür elementləri məqalədə tədqiq edilir.

Afroamerikan dialektinin (Black English-in) fərqlənməsində fonetik faktorun böyük rol oynamasını əyani şəkildə sübuta yetirən fakt kimi, Balck English terminin analoqu kimi istifadə edilən Ebonics istilahını qeyd etmək lazımdır. Afroamerikan alim, Vaşinqton Universitetinin professoru P.L.Uilyams tərəfindən 1973-cü ildə təklif edilmiş bu termin əsasən afroamerikanlarının tələffüz fərqliliyinin qabarıq şəkildə təzahür etməsinə istinadən formalaşmışdır.

Onu deyək ki, bu səviyyədə mövcud olan bir çox "fonetik modifikasiyalar", yəni ədəbi dil variantından fərqli tələffüzün nümayiş etdirilməsi bir çox aspektlərinə görə, ABŞ-ın Cənub dialektlərinin fonetik dialektizmləri ilə "səsləşir".

Afroamerikan dialektləri üçün xarakterik olan və T.Morrison və E.Uokerin əsərlərində təzahür tapan səs düşümü hallarını aşağıdakı qruplar üzrə fərqləndirmək olar:

- a) Aferez hadisəsi (vurgusuz ilk səs(lər)in "düşməsi"):
- b) Apokopa (sözsonu mövqeyindəki səs(lər)in düşməsi).
- c) Səs əvəzlənməsi.
- ç) Heca "düşümü":

Həm E.Uokerin, həm də T.Morrisonun əsərlərində Balack English üçün səciyyəvi olan aferez hMüəllif konkret təhlillərə keçməzdən əvvəl, Standart İngilis və Qara İngilis fenomenlərinin müqayisəsinin sosiolinqvistik aspektlərini təhlil edir. Məqalədə E.Uokerin "Bənövşəyi Rəng" romanının qəhrəmanlarının dil kimliklərinin

ziddiyyətinin səbəbləri müşahidə olunur. Müəllif A.Babayeva və Ə.Cəfərzadə əsərlərində dialektikadan istifadənin ümumi prinsiplərini də aydınlaşdırır.

Açar sözlər: dil kimliyi, afroamerikan identikliyi, ingilis dilinin ABŞ variantı, idiolekt, dialektizmlər, T.Morrison, E.Uoker

Toni Morrison və Elis Uokerin dil kimliyinin təhlili onların əsərlərinin dilində, eləcə də yaratdıqları obrazların idiolektində müəlliflərin özələrinin afroamerikan identikliyinə inikas olduğunu ayarı şəkildə izləyə bilərik.

U.Labovun XX əsrin 70-ci illərində apardığı araşdırmalar afro-amerikan danışıqının fərqli fonetik, leksik, qrammatik özəlliklərə malik olan bütöv bir sistem olduğunu yəqin etmişdi və ona müvafiq təhlil yanaşmalarının sərgilənməsi vacibliyini ortaya qoymuşdur. U.Labov və ardıcılları afroamerikan danışıqının ancaq müəyyən sosial qəsəmə xarakterik olmayan, böyük qrup insanların daxili standartlaşma ilə tənzimlənmiş ünsiyyət formatı olduğunu yəqin etmişdir [1]. Eynilə E.Uokerin və T.Morrisonun XX əsrin ikinci yarısını əhatə edən yaradıcılıq dilinin təhlili də, bu "danışıq tərzinin" yalnız idiolekt spesifikliyi olmadığını, (U.Labovun da vurğuladığı kimi) özünün həm fonetik, həm leksik, həm də qrammatik fərqlilikləri olan afroamerikan kimliyini səciyyələndirən bir dialekt formatını təcəssüm etdirdiyini əyaniləklə ortaya qoyur. Həmin fərqlilikləri sistemləşdirilmiş şəkildə nəzərdən keçirək.

1) Toni Morrison və Elis Uokerin yadəcılığımda yer alan və onların **afroamerikan dil kimliyinin fonetik səviyyədəki təzahür elementləri**:

İlk olaraq, onu deyək ki, bu səviyyədə mövcud olan bir çox "fonetik modifikasiyalar", yəni ədəbi dil variantından fərqli tələffüzün nümayiş etdirilməsi bir çox aspektlərinə görə, ABŞ-ın Cənub dialektlərinin fonetik dialektizmləri ilə "səsləşir".

Məlumdur ki, əksər tədqiqatçılar müasir ABŞ dialektoloji atlasının üç nəhəng bölgəyə bölündüyü (1) *Şimal (Northern)*; 2) *Orta qurşaq ərazilər (Midland)*; 3) *Cənubi (Southern) bölgələri*) qeyd edirlər və onlardan ilk ikisinin bir-birinə daha yaxın olduğu halda, Cənub diləklərinin əsaslı şəkildə fərqləndiyini önə sürürlər [2]. Maraqlıdır ki, Amerika Cənubunun sakinləri özlərinin tələffüz, danışıq spesifikliyinə fərqi varirlər. Belə ki, ABŞ dilçilərinin apardığı sosiolinqviistik tədqiqatlar, məhz cənubluların "linqvistik özgüvənsizlik" yaşayaraq, özlərinin danışıq tərzini, tələffüzlərini yetərinə standart olmadığını (Standart English-ə uyğunluq baxımından – B.M.) etiraf etdiklərini ortaya qoymuşdur. Belə ki, cənublular özlərinin tələffüzünü və danışıq tərzlərini təvəzökar şəkildə dəyərləndirərək 5-6 bal səviyyəsində qiymətləndirmişlər [3; 22] .

Analoji mövqədən çıxış edən və bir çox özəlliklərinə görə Cənub dialektlərinin digər ABŞ dialektləri arasında xüsusilə seçildiyini qeyd edən

L.Y.Panasyuqına da həmin spesifikasiyalar sırasında diftonqların monoftonqlar səviyyəsinə qədər "sadələşməsi" də xüsusilə vurğulayır [4; 14]. Bu tendensiya ümumiyyətlə, Cənub dilalektləri üçün, xüsusilə də Cənub dialektlərinin əsas bünövrə plastlarından biri kimi çıxış edən Black English üçün xarakterik olan sadələşmə, qısaltma tendensiyalarının məntiqi davamı kimi ortaya çıxır. İrəlidə izləyəcəyimiz kimi, məhz qısaltmalar, sadələşmələr müasir Black Englishin morfonoloji dəyişimlərinin (birikmələrin, reduksiya, yəni səs və heca "düşmələrinin") mahiyyətini təşkil edir. Məhz, afroamerikanizmlər üçün təhrikəddici faktor kimi çıxış edən qısaltma, sadələşmə tendensiyası, sonralar ümumiyyətlə ABŞ variantının fərqləndirici özəlliyini formalaşdırmışdı. Belə ki, sadələşmə və qısaltmaların ədəbi dilə aktiv müdaxilələri məhz, ingilis dilinin amerikan variantında daha aktiv şəkildə mümkün olmuşdu. Məhz, ABŞ variantında ədəbi dil "tabularını" aşan afroamerikan mənşəli yazarların (o cümlədən, T.Morrison və E.Uokerin) "xalq dilində" yazmağa başlaması ilə qısaltma və sadələşmələr müəyyən mənada "leqallaşmaq" imkanı əldə etmişdi.

Deməli, xatırladaq ki, məhz, Cənub Ştatlarında quldarlıq sosial-iqtisadi münasibətlər sisteminin daha uzun müddəti sürdürülməsi Cənub bölgəsi əhalisi arasında afroamerikan əsilli (qul) amerikalıların yüksək çəkiyə malik olmasını təmin etmişdi. Bu baxımdan, Cənub Ştatların dialekt özəlliklərinin afroamerikanlıların dialekti özəllikləri ilə səsleşməsi tam məntiqəməvafiq görünür. Zamanla həmin "səsleşən" qısaltma tendensiyaları ingilis dilinin ABŞ variantına əsaslı təsir imkanı qazanmışdı.

İrəlidə nəzərdən keçirəcəyimiz kimi, Cənubi ABŞ dialektlərinin daha fərqli fonetik, leksik və qrammatik özəlliklər nümayiş etdirməsində bu bölgənin əhalisinin davamlı olaraq, tarixən Afrika və Cənubi Amerika mühacirləri sayəsində demografik dəyişikliklərə məruz qalması ilə şərtlənir. E.Uoker və T.Morrison dil kimliyində təzahür tapan bir çox fonetik dialektizmlər, məhz bu səbəbdən Cənubi ABŞ dialektizmləri ilə paralellik təşkil edir. Məsələn, amerikan variantında Cənub diləktlərinin fonetik özəlliklərini şərh etmiş tədqiqatçılar bu dialektlərdə tələffüz zamanı [I] və [ε] səslərinin, bir növ, "birləşdiyini", nəticədə "get" ([gɛt]) sözü "git" [gɪt] şəklində tələffüz edildiyini vurğulayırlar [5].

Eyni tendensiya afroamerikan dialektində də izlənilir ki, bunun əyani nümunəsini E.Uokerin və T.Morrisonun əsərlərində təsbit etmək olar: *By time I git back from the well, the water be warm. By time I git the tray ready the food be cold. By time I git all the children ready for school it be dinner time* [6;9]; *She gone to her mama's work Place to git the wash* [7;52].

Afroamerikan dialektinin (Black English-in) fərqlənməsində fonetik faktorun böyük rol oynamasını əyani şəkildə sübuta yetirən fakt kimi, Black English terminin analoqu kimi istifadə edilən Ebonics istilahını xatırlamaq yerinə düşərdi. Belə ki, afroamerikan alim, Vaşinqton Universitetinin professoru P.L.Uilyams tərəfindən 1973-cü ildə təklif edilmiş bu termin məhz ilk növbədə afroamerikanlıların tələffüz

fərqliliyinin qabarıq şəkildə təzahür etməsinə istinadən formalaşmışdır. Belə ki, həmin termin *ebony* “qara” və *phonetics* “fonetika” *istialhlarının birləşməsi əsasında* (kursiv bizimdir. – B.M.) meydana gəlmişdi. [8;39]. Yəni, hətta terminin formalaşmasında da ilk “aksent”, əsas vurğu məhz fonetik fərqlilik məqamının üzərinə düşür ki, bu da irəlidə izləyəcəyimiz çoxsaylı faktların qarşılığında tam adekvat yanaşma kimi dəyərləndirilə bilər.

Afroamerikan dialektləri üçün xarakterik olan və T.Morrison və E.Uokerin əsərlərində təzahür tapan səs düşümü hallarını aşağıdakı qruplar üzrə fərqləndirmək olar:

a) **Aferez hadisəsi** (vurğusuz ilk səs(lər)in “düşməsi”):

Həm E.Uokerin, həm də T.Morrisonun əsərlərində Balack English üçün səciyyəvi olan aferez hadisəsinin fərqli növlərini müşahidə edə bilərik. Məsələn, Black English-də **about** və **bout** variantlarının müvazi işləkliyi müvafiq istiqamətli araşdırmalarda təsbit edilmişdir [9]. E.Uoker və T.Morrisonun idiolekti üçün yetərinə səciyyəvi olan **about** > **bout** keçidin işlənmə mövqelərinə diqqət edək: ümumənə də diqqət edək. Məsələn:

Us talk bout you, I say. [6; 130] ; *I talk bout Henrietta.* [6; 131] ; *What bout that? ... She bout ten thousand times more prettier than me.* [6; 13] ; *Pa say. Your sister thinking bout marriage.* [6; 15] ; *Now she bout six.* [6; 17] ; *I hear old man Fuller say something bout it once.* [7; 68].

İnisial səslərin düşməsi ilə səciyyəolənən digər maraqlı fonetik hadisə **they** əvəzliyinin **them** formasında ilk samitlərin reduksiyası ilə (**them** > **'em**) bağlıdır. Məsələn:

Besides, don't nobody want 'em.”... “Scared of 'em. ... Folks call 'em migrants nowadays; then they was just called pickers. ; ... “Well, she got 'em back. They gave 'em to her.” [10; 57, 69, 99] ; *Trying to drag 'em to the church, trying to keep 'em quiet after us get there....; Weeds come up on my land, I chop 'em up.; I see 'em all as clear as day.* [6; 33, 37, 56] . Göründüyü kimi, bu qəbildən “ixtisarlar” həm T.Morrisonun, həm E.Uokerin afroamerikalı obrazlarının dil kimiliyi üçün yetərinə səciyyəvidir. Onu da qeyd edək ki, dilçilər Black English üçün inisial və medial səslərin “düşməsinin”, o cümlədən **them** > **'em** keçidinin yetərinə xarakterik olduğunu vurğulayırlar [11; 155].

“And I swear I been walking every one of em. Mind if I join you?” ... “Both of em walked off just before Baby Suggs died”. [12; 3, 5] ; ...they said I had to work for em to pay it off. [12; 17] ; One day after I walked into this here house Baby Suggs unknotted my underskirt and took em out. ...I know em both .. [12; 30. 35] ; “Lay em down, Sethe. Sword and shield. Down. Down. Both of em down” [12; 41].

Müqayisə üçün deyək ki, T.Morrisonun “Beloved” romanında 25 dəfə işlədilmişdi və həmin istifadə məqamları istisnasız olaraq, ayrı-ayrı obrazların idiolekt özəllikləri kimi təqdim olunmuşdu. Bundan fərqli olaraq, T.Morrisonun müəllif təhkiyəsində istisnasız olaraq, yalnız ədəbi dil variantına müraciət etmişdi:

*He wrote their letters and read to **them** the ones they received. ... Nobody saw **them** falling...The sky above **them** was another country.* [12; 81. 84].

Analoji "idiolektik dixotomiyarı" E.Uokerin romanında da izləmək mümkündür. Belə ki, yazıçının istifadə etdiyi 'em variantı yalnız Silinin "aşağı səviyyəli nitqində" yer alır və 28 dəfə istifadə olunur. Bundan fərqli olaraq, öz məktublarında Standart English-ə xas idiolekt sorgulayan bacısının təhkiyəsində istisnasız olaraq ədəbi dil variantına yer verilir.

*.. I was so down, I tore **them** into little pieces and dropped **them** into the water. Albert is not going to let you have my letters and so what use is there in writing **them**. .. I know you will go on writing them; which is guidance enough for me.*[6; 74] .

b) **Apokopa**, yəni auslaut – sözsonu mövqeyindəki səs(lər)in düşüm halları.

Bu sırada **and** bağlayıcısında son samitin düşməsi (**and** > **an**), **-ing** şəkilçisi ilə bitən sözlərdə son samitin reduksiyası (**ing** > **in**) və s. bu kimi halları qeyd etmək olar.

*She got sicker **an** sicker. ; Her hair like **somethin** tail.* [6; 9, 13] "*Tell that nigger **somethin**,*" said Porter. [10; 40] ; *Let me tell you **somethin**, baby.* [10; 44] ; *The one **lookin** for you.... Said he was **lookin** for his friend in a three-piece beige suit.* [10; 124] ; *Drove in here early this **mornin*** [10; 124] ; *What in this **fuckin** world am I gonna dooooo?" ; "Knocked him into the **fuckin** radiator" , .. "You don't put the **fuckin** leaves in the boiling water" [10; 14, 42, 56]. Maraqlıdır ki, **-ing** şəkilçisi özünün bütün mövqelərində deyil, yalnız yüksək işlənmə tezliyi ilə seçilən sözlərdəki mövqeyində reduksiya variantında istifadə edilir. Nümunələrdən də aydın şəkildə görüldüyü kimi, peyorativ leksik vahidin sonundakı səs düşümü hadisəsi ən yüksək işlənmə tezliyi ilə seçilir. T.Morrisonun "**Song of Solomon**" romanında məhz belə reduksiya variantından 14 dəfə istifadə edilmişdir. Müqayisə üçün deyək ki, T.Morrison özünün müəllif təhkiyəsində həmin peyorativ ədəbi dil normalarına uyğun olan, yəni reduksiya variantına müraciət etmişdir. Məsələn:*

*I'll stop smoking, **fuckin**, drinking–everything.* [10; 75] , (habelə bax: [10; 32, 72, 74]).

c) **Səs əvəzlənməsi**.

Balack English üçün səciyyəvi olan və T.Morrison və E.Uoker tərəfindən müəyyən intensivliklə idiolekt elementi kimi istifadə edilmiş səs əvəzlənmələri sırasında **ask** feilinin auslaut konsonantının əvəzlənməsini nümunə göstərə bilərik: **ask** > **ast**. Nümunələrə diqqət edək:

*Got some questions to **ast**. ...Why she leave? I **ast**.* [6; 92] ; *Nobody ever **ast** me this before, so I'm sort of took by surprise. ...Blue eyes? she **ast**...Why you laugh? I **ast**. ...How come? I **ast**.* [6; 97]; *How Henrietta doing? she **ast**....Don't you think he sweet? she **ast** again.* [6; 123].

Müqayisə üçün deyək ki, "təhsilli" bacının idiolektində istisnasız olaraq Standart English variantına yer verilir: *In the morning I started **asking** questions*

about Africa... So when Corrine and Samuel **asked** me if I would come with them and help them build a school in the middle of Africa, I said yes. [6; 74] ; I **asked** Corrine. [6; 77].

Müqayisə üçün deyək ki, E.Uokerin "The Color Purple" romanından Black English variantından (ast) 238 dəfə istifadə edildiyi halda, Standart English variantına cəmi 47 dəfə işlədilmişdi. Göründüyü kimi, Black English üçün səciyyəvi olan bəzi səs əvəzlənmələrini Sili personajının idiolektində dəfələrlə təkrar etməklə E.Uoker onun sosial mövqeyini qabartmağa çalışmışdır.

Fonoloji səviyyədə afroamerikan dialektinin tələffüz normalarını araşdırmış Yin Ya-juan bu sırada "the", "that", "those", "there", "they" sözlərinin anlaut mövqeyindəki [th] səslərinin [d] səsi ilə əvəzlənməsinin geniş hal aldığı vurğulamışdır. [13; 33]. Analoji halları E.Uokerin "The Color Purple" romanında da izləyirik. Məsələn:

They say Celie, I want dis. Celie, I want dat. [6; 19] ; *Who dis woman, say Squeak, in this little teenouncy voice. Squeak say, What you mean, Dis her house?* [6; 52]. Nümunələrdən də aydın şəkildə göründüyü kimi, Black English-də əvəzlənmələrin anlaut mövqeyində [th] > [d] səs əvəzlənməsi irrequlyar mahiyyət kəsb edir, yəni daim, stabil şəkildə gerçəkləşmir.

Onu da qeyd edək ki, tədqiqatçılar bu səs əvəzlənməsinin th səslərinin anlaut mövqeyində olduğu bütün sözlərdə müşahidə edilmədiyini, yalnız əvəzlilik paradimaları üçün səciyyəvi olduğunu vurğulayırlar. Belə ki, görkəmli afroamerikan mənşəli müasir ABŞ dilçisi Con Makuorter thin sözünün eləcə thin şəkildə tələffüz olduğunu, [th] > [d] modifikasiyasının bu kimi sözlərə toxunmadığını qeyd edir. [14].

Ç) **Heca "düşümü"**:

Toni Morrisonun yaradıcılığının dilinə istinadən afroamerikan dialektinin özəlliklərini araşdırmış Y.V.Smirnova ona diqqət çəkir ki, bu dialekt üçün vurğusuz hecanın səslərin və ya hecanın özünün "düşməsi" xarakterikdir. Məsələn:

member < **remember** , "When I had the second one, a girl, I ` **member** said I's love it no matter what it looked like [15]. Analoji nümunələrə diqqət edək: *I can't even 'member now what held me. ... "Just like Emma. 'Member? She kept asking for thread..."* , " 'Member that time he tried to burn them up?" [7; 67, 71, 93].

Göründüyü kimi, istər T.Morrisonun, istər E.Uokerin dil kimliyində onların afroamerikan identikliyi ciddi təsir izini buraxmışdı və bu səbəbdən də onların əsərlərinin dilində çox sayda Black English elementləri, o cümlədən fonetik dialektizmlər istifadə olunmuşdu.

İSTİFADƏ OLUNMUŞ ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Labov, W. Language in the Inner City: Studies in the Black English Vernacular. Philadelphia, University of Pennsylvania Press, 1972, 412 p.

2. Вуколова Е.В. региональная дифференциация диалектов американского варианта английского языка // Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України (Vernadsky National Library of Ukraine) <https://core.ac.uk/reader/87390144>

3. Бабушкина Е.А. Фонетическая вариативность речи и норма произношения // Вестник Бурятского государственного университета. Язык. Литература. Культура 2010, с.18-23, <https://cyberleninka.ru/article/n/foneticheskaya-variativnost-rechi-i-norma-proiznosheniya>

4. Панасюгина Л. Е. Контрастивное исследование фонетических баз данных (применительно к русскому языку и американскому варианту английского языка), Автореферат диссер... канд. филол. наук., Москва 2005, 2005, 28 с.

5. Тернер К., Коробейников М. Heavens to Betsy, или 50 распространенных фраз американского Юга, <https://www.fluentu.com/blog/english-rus/heavens-to-betsy-50-%D1%84%D1%80%D0%B0%D0%B7-%D1%8E%D0%B3%D0%B0-%D1%81%D1%88%D0%B0/>

6. Walker A. The Color Purple., London: Orion Publishing Group, 2014, https://archive.org/stream/the-color-purple-alice-walker/the-color-purple-alice-walker_djvu.txt

7. Morrison T. The bluest eye, 1970 royallib.ru

8. Юнусова К.К. «Black English» как фонетический диалект // Актуальные проблемы теории языка, страноведения и методики преподавания иностранных языков : тезисы докладов III студенческой межрегиональной научно-практической конференции Института лингвистики РГППУ, 28 апреля 2005, г. Екатеринбург, Екатеринбург, 2005, С. 39-40. https://elar.rsvpu.ru/bitstream/123456789/13562/1/apt_2005_020.pdf

9. Bailey, G. Maynor N., Cukor-Avila P. The Emergence of Black English: Text and Commentary, 1997, 162 s. <https://books.google.az/books?id=GokcSF83dzQC&pg=PA58&lpg=PA58&dq=about+bout+black+english&source=bl&ots=PzEulbxogO&sig=ACfU3U>

10. Morrison T. Song of Solomon, 1977 royallib.ru

11. Perspectives on Black English (edit: Dillard J.L.) <https://books.google.az/books?id=uSgfUL->

12. Morrison T. Beloved, 1987 royallib.ru

13. YinYa-juan. About some Characteristics of Black English // Canadian Social Science, Vol.5 No.4 2009, 32-34 <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.679.8854&rep=rep1&type=pdf>

14. McWhorter Jh. Talking Back, Talking Black: Truths About America's Lingua Franca, <https://books.google.az/books?id=H-ChDwAAQBAJ&pg=PT44&lpg=PT44&dq=dis+dat+black+english&source=bl&ots=YG1VVv0IKQ&sig=ACfU3U1x75xLG7IW->

15. Смирнова Ю. В. Афроамериканский диалект английского языка и семантическая инверсия (на материале романов Тони Моррисон "The bluest eye", "Song of Solomon", "Beloved") // Современная наука: актуальные проблемы теории и практики, <http://www.nauteh-journal.ru/files/8343f075-caf5-4366-bbfa-fb25225b2edc>

Banovsha Guloghlan Mammadova

SUMMARY

On the reflection of African-American identity in the linguistic identity of Toni Morrison and Alice Walker (phonetic dialectisms)

Keywords: *language personality, African-American identity, American English, idiolect, dialectisms, T. Morrison, E. Walker*

The article analyzes the linguistic identity of English and Azerbaijani women writers. Within the frame of the research, the strategies of T. Morrison, A. Walker, A. Babayeva and A. Jafarzadeh in the use of dialecticism in language identity were followed.

The article also investigates the phonetic manifestations of their African American linguistic identity in the memoirs of Toni Morrison and Alice Walker.

The term "Ebonics", used as an analogue of the term "Black English", should be noted as evidence that the phonetic factor plays an important role in the differentiation of the African American dialect (Black English). The term, coined in 1973 by P.L. Williams, an African American scholar and professor at the University of Washington, is based on the famous pronunciation of African Americans.

It should be noted that many of the "phonetic modifications", i.e., the demonstration of pronunciation other than the literary language variant, that exist at this level, "coincide" with the phonetic dialectisms of the southern dialects of the United States.

Cases of omission of sound characteristic of African American dialects and reflected in the works of T. Morrison and E. Walker can be divided into the following groups:

a) Apheresis ("omission" of the first sound (s) without stress):

- b) Apocope (“omission” of sound (s) at the end of a word).
- c) Sound alternation.
- d) “Omission” of the syllable:

The author analyzes the sociolinguistic aspects of the comparison of the Standard English and Black English phenomena before moving on to specific analyzes. The article traces the reasons for the antagonism of the language identities of the protagonists of A. Walker’s novel “The Color Purple”. The author also clarifies the general principles of the use of dialectics in the works of A. Babayeva and A. Jafarzadeh.

Бановша Гюльоглан Мамедова

РЕЗЮМЕ

ОБ ОТРАЖЕНИИ АФРОАМЕРИКАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В ЯЗЫКОВЫХ ЛИЧНОСТЯХ ТОНИ МОРРИСОНА И ЭЛИС УОКЕРА (ФОНЕТИЧЕСКИЕ ДИАЛЕКТИЗМЫ)

Ключевые слова: языковая личность, афроамериканская идентичность, идиолект, диалектизмы, американский вариант английского языка, Т. Моррисон, Э. Уокер

В статье исследуются языковые личности самых известных представительниц современной американской литературы – Тони Моррисона и Э. Уокера. В контексте исследований становится известным в языковой личности обеих писательниц ярко отражается их афроамериканских личностей.

В статье также исследуются фонетические проявления их афроамериканской языковой идентичности в мемуарах Тони Моррисона и Элис Уокер.

Термин “Ebonics”, используемый как аналог термина “Black English”, следует отметить как свидетельство того, что фонетический фактор играет важную роль в дифференциации афроамериканского диалекта (Black English). Термин, предложенный в 1973 году П.Л. Уильямсом, афроамериканским ученым и профессором Вашингтонского университета, основан на известном произношении афроамериканцев.

Следует отметить, что многие из «фонетических модификаций», существующих на этом уровне, то есть демонстрация произношения, отличного от варианта литературного языка, «перекликаются» с фонетическими диалектизмами южных диалектов Соединенных Штатов.

Случаи падения звука, характерные для афроамериканских диалектов и отраженные в трудах Т. Моррисона и Э. Уокера, можно разделить на следующие группы:

а) Афферез («падение» первого (ых) звука (ов) без ударения):

б) Апокопия («падение» звука (ов) в конце слова).

в) Звуковая замена.

г) «Падение» слога:

Среди основных элементов отражающих афро-американскую идентичность языковой личности обеих писательниц, особое место занимают фонетические диалектизмы. Интересно что, обе писательницы очень искусно используют данного рода диалектизмы для презентации социальной идентичности своих персонажей. В вышеописанных ситуациях предлагается противопоставление Стандартного английского и «Черного английского».

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 30.11.2020

Çapa qəbul olunma tarixi: 05.12.2020

Rəyçi: **f.e.d., dos. Aytən Bayramova**
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur